

kiinnitetty riittävää huomiota veneiden talvisäilytyksen järjestämiseen. Aloitteentekijät ehdottivat, että kaupunginhallitusta kehoitettaisiin panemaan viipymättä alulle veneiden talvisäilytyksen järjestelykysymyksen hoitaminen sekä antamaan alusten omistajille kehoitus poistaa alukset rannoilta määräaikaan mennessä sekä samalla ilmoittamaan, millä alueilla alusten talvisäilytys olisi kiellettyä. Samalla olisi veneiden talvisäilytykseen kielletyksi alueeksi määrättävä Puistokadun ja Wecksellintien välinen ranta-alue.

Urheilu- ja ulkoilulautakunta ilmoitti kaupungin alueella laituroitavien ja talvehtivien veneiden määrän kaksinkertaistuneen muutamassa vuodessa sekä että se kasvaa edelleenkin vuosittain n. 400–500 veneellä. Merisataman rantasuunnitelmasta 29.1.1970 antamassaan lausunnossa kaupunkisuunnittelulautakunta oli puoltanut suunnitelmaa siten, että ranta säilyisi entisessä käytössään joskin tehostetumpana ja järjestellympänä. Veneiden talvisäilytystä oli ehdotettu jatkettavaksi edelleen, joten keväisin rannoille väriä ja kiinnostavuutta antava veneiden kunnostamistyö tulisi jatkumaan. 10.2.1970 asetettiin

työryhmä, joka sai tehtäväkseen Merisataman rantasuunnitelmien jatkosuunnittelun yhtenäistämisen ja esityksen tekemisen kaupunginhallitukselle kaupunkisuunnittelulautakunnan em. lausunnon pohjalta. Suunnitelmassa ehdotettiin veneiden talvisäilytys järjestettäväksi rannan ja katualueen väliselle vapaa-alueelle. Alueelle mahtuu 250 venettä. Kaupungin omistamalla alueella talvehtivien veneiden viimeinen vesillelaskupäivä on v:sta 1968 lähtien ollut 10.6. ja aikaisin sallittu mairinnostopäivä vastaavasti 15.9. Rakennustarkastusviraston valvontaosasto, joka valvoo rantojen siisteyttä, on lausunnossaan todennut merisataman alueen siisteyden huomattavasti parantuneen. Mikäli veneiden talvipeitteissä on havaittu epäkoh-
tia, ovat laiturivalvojat huomauttaneet asiasta veneenomistajille ja vaatineet vikojen korjaamista. Merisatamassa laituroitavien ja talvehtivien veneiden omistajat ovat talven 1970/71 aikana perustaneet Merisataman Venekerho -nimisen yhdistyksen, joka sääntöjensä mukaisesti valvoo alueella vallitsevaa yleistä järjestystä ja siisteyttä. Kaupunginvaltuusto katsoi lausunnon riittäväksi selvitykseksi. (24.3. 236 §, 26.5. 363 §).

6. Yleisiä töitä koskevat asiat

Viranhaltijat. Kaupunginvaltuusto päätti omasta puolestaan vahvistaa rakennusviraston talorakennusosaston työpäällikön 32. pl:n virasta dipl.ins. Lasse Juvoselle maksettavan sopimuspalkan 1.4.1971 lukien 4 200 mk:ksi kuukaudelta sillä ehdolla, että palkkaus maksetaan samansuuruisena myös mahdollisesti perustettavasta osastopäällikön virasta. Sopimuspalkan maksamiseen päätettiin pyytää kunnallisen sopimusvaltuuskunnan suostumus (27.10. 660 §).

Selvityksen antamisesta valtuustolle kaupungin rakennushankkeiden kustannuksista teki vt Loikkanen 13.1.1971 seuraavan aloitteen:

»Kaupungin monien rakennusten kustannukset ylittävät varsin usein ja hyvin tuntuvastikin ennen rakentamista tehdyn kustannusarvion. Esimerkkeinä mainittakoon mm. satamavarasto, jossa arvion ylitys lienee n. 170 % ja Kaupungintalon saneeraus, jonka kustannukset niin ikään nousivat paljon suuremmiksi kuin arvioissa edellytettiin. Kustannusten kattaminen ei voi olla vaikuttamatta yllättävästi veroöyriin tai siirtämättä monia tärkeitä hankkeita. Kun olisi tärkeätä, että valtuusto saisi tietää mahdollisimman aikaisessa vaiheessa merkittävät kustannusarvioiden ylitykset, esitän kaupunginvaltuuston

1. Kaupunginvaltuusto

hyväksyttäväksi, että kaupunginhallitus toimittaa kaupunginvaltuustolle rakennustöiden edistytessä rakennushankkeen neljännesvaiheessa selvityksen kustannusarvion ja toteuttamiskustannusten suhteesta.»

Yleisten töiden lautakunta mainitsi kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen tai molempien käsittelevän lautakunnan alaisuuteen kuuluvia rakennushankkeita koskevat suunnitelmat, rahoitusohjelmat ja kustannusarviot mm. seuraavissa vaiheissa: taloussuunnitelman tarkistuksen yhteydessä joka toinen vuosi, talousarvioehdotusta laadittaessa vuosittain, luonnospiirustuksien hyväksymisen yhteydessä, lautakunnan tehdessä yksityiskohtaisen kustannusarvion perusteella tarvittaessa korjausesityksen alustavien tietojen mukaan tehtyyn rahoitusohjelmaan, ja kun lautakunta tekee toteuttamiskustannusten tarkkailun perusteella esityksiä lisämäärärahan saamisesta tai tilin ylittämisoikeudesta. Rakennushankkeen työvaiheen synty- ja kirjaamishetkien välinen ero vaihtelee eri työvaiheiden osalta kahdesta viikosta jopa kuukauteen. Valmiin rakennuksen luovutushetkellä on kustannuksista kirjattu keskimäärin 90 %. Koska kustannusten kehittyminen eri hankkeissa vaihtelee kohteen laadun, tonttiolosuhteiden, vuodenajan ja monenlaisten viivästyminen johdosta, ei hanketta voida kustannusten osalta jakaa vertailukelpoiisiin neljännesvaiheisiin. Kaupungintalon saneeraustyön kustannuksista lautakunta totesi, että työn erikoisuuden vuoksi se oli jouduttu suorittamaan tavanomaisesta uudisrakennustyöstä poiketen, joten kustannusten ennakoarviointi työn osalta oli ollut erittäin vaikea. Kaupungintalon saneerausta varten v. 1964 hyväksytyssä rahoitusohjelmassa ei myöskään ollut voitu etukäteen ottaa huomioon saneeraustyön aikana tapahtunutta rakennuskustannusindeksin mukaan laskettuna oli n. 47 %. Edelleen lautakunta huomautti, että rakennusvirastolla oli aina käynnissä paljon raken-

nushankkeita, joiden neljännesvuosivaiheet sijoittuvat kaikki eri aikoihin. Näiden kustannusten tarkistaminen aiheuttaisi sen, että niitä kertyisi useita jokaiseen valtuuston istuntoon ja ne käsittäisivät sekä laadultaan että laajuudeltaan mitä erilaisimpia töitä kioskeista aina vuosikausia kestäviin suuriin töihin, kuten kaupungintalon korttelin saneeraustyöt ja ulkomerelle johtavat jätevesitunnelit. Raporttien tutkiminen olisi käytännössä vaikea hoitaa ja häiritsisi valtuuston normaalia asioiden hoitoa, eikä neljännesvaiheraportointi kuitenkaan käytännössä voisi muodostua tarkoituksenmukaiseksi kustannusten valvontamenettelyksi. Rakennuskustannuksia olisi edelleen valvottava lähinnä lautakunta- ja virastovaiheessa sekä tällöin pyrittävä yhä tarkempaan, todellisia kustannuksia mahdollisimman hyvin vastaavaan ennakkosuunnitteluun. Kaupunginvaltuusto katsoi lausunnon riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (27.10. 669 §).

Kadun ja viemärin keskimääräisten rakentamiskustannusten nousun vuoksi kaupunginvaltuusto päätti vahvistaa niiden uudet yksikköhinnat kertomusvuodeksi. Hinnat olivat voimassa sellaisin varauksin, että niitä sovelletaan, elleivät hintasäännöstelymääräykset aseta sille estettä (5.5. 296 §, kunn. as. kok. n:o 76).

Katutyöt. Yleisten töiden lautakunnalle myönnettiin oikeus käyttää v:n 1968 talousarvioon Uusia katuja ja teitä, kaupunginhallituksen määräyksen mukaan, Kirkonkyläntien rakentamiseen merkitystä määrärahasta 50 000 mk, Kullervonkadun ja Osmontien-Panuntien rakentamiseen merkitystä määrärahasta 73 758 mk sekä Kuusimiehentien, Sysimiehentien ja Pakilantien rakentamiseen merkitystä määrärahasta 84 978 mk kaupungin rakennuslain 79 §:n mukaisen kadunrakentamisvelvollisuuden täyttämiseksi Heinäpellontien ja Leppätien rakentamiseen (24.11. 732 §).

Tattarisuon korttelin n:o 41014 läntisen puoliskon luovutuskuntoon saattamista varten kau-

punginvaltuusto oikeutti yleisten töiden lautakunnan käyttämään Munkkisaaren puhdistamon kokoojaviemäreitä varten merkityn määrärahan käyttämättä jääneestä osasta 100 000 mk. Tälle alueelle oli tarkoitus sijoittaa Mäkelän varastoalueelta irtisanotut vuokralaiset (27.10. 663 §).

Rakennusviraston läntisen tukikohdan rakentaminen. Kaupunginhallitus siirsi 1.7. 1970 lukien yleisten töiden lautakunnan hallintoon Pitäjänmäen teollisuusalueen korttelin n:o 46033 tontteja n:o 3 ja 4 vastaavan alueen rakennusviraston läntistä tukikohtaa varten. Kaupunginvaltuusto hyväksyi arkkiteetti Kari Järvisen laatimat, 8.6.1971 päivättyt tukikohdan luonnospiirustukset n:o 1-6 (10.11. 684 §).

Oulunkylän varastorakennuksen G lattia- ja seinärakenteiden korjaustyön jatkamista ja toimisto-pukuhuonetilan rakentamista varten valtuusto oikeutti yleisten töiden lautakunnan käyttämään v:n 1968 ja 1969 talousarvioihin rakennustoimen rakennusten peruserävarauksia varten varatusta siirtomäärärahasta vastaavasti 60 000 mk ja 40 000 mk (23.6. 455 §).

Moottoriajoneuvokorjaamo. Valtuusto myönsi v:n 1969 talousarvion pääomamenoihin kuuluvista käyttövaroistaan yleisten töiden lautakunnan käytettäväksi 300 000 mk tyyppirakenteisen teollisuushallin hankkimiseksi rakennusviraston moottoriajoneuvokorjaamoa varten sekä ko. tontin tasaus- ja aitaustöihin (1.9. 502 §).

Lautakunta oikeutettiin myös ylittämään yleisen osaston kalustonhankintamäärärahoja enintään 82 720 mk:lla niiden koneiden, työkalujen ja kalusteiden täydentämistä varten, joita tarvittiin autokorjaamon siirtyessä moottoriajoneuvokorjaamon huonetiloihin (5.5. 315 §).

Valtatiet. Tie- ja vesirakennushallitus oli pyytänyt kaupungilta tieasetuksen 14 §:ssä edellytetyn lausunnon valtatie n:o 3 parantamisesta välillä Pirkkolantie-Kaivoksella sekä sen parantamisesta aiheutuvien yleisten

teiden järjestelyä varten laaditusta suunnitelmasta. Kaupunginvaltuusto päätti puoltaa tie- ja vesirakennushallitukselle annettavassa lausunnossaan tie- ja vesirakennushallituksen suunnitelmaa seuraavin huomautuksin:

a) Valtatien ylitse rakennettavien kahden jalankulkusillan kaidevälin leveydeksi riittää kaupungin mielestä 4.0 m ehdotetun 6.0 m:n asemesta.

b) Muurimestarintien liittymän koillispuolella oleva D-rampin jalankulkureitin ylitse johtava ramppisilta olisi suunniteltava rakennettavaksi heti kaksikaistaiseksi, jolloin ramppi G voitaisiin rakentaa ensimmäisessä rakennusvaiheessa.

c) Koska Muurimestarintien silta suunnitellaan ja rakennetaan kaupungin toimesta heti nelikaistaista tietä varten siten, että sillalle rakennetaan molemmin puolin jalankulkuliikennettä varten jalkakäytävät, olisi Muurimestarintien eritasoliittymä toteutettava piirustuksen 5/E1-1a mukaisesti siten, että ramppi G rakennetaan ensimmäisessä rakennusvaiheessa.

Samalla kaupunginvaltuusto päätti ilmoittaa lausunnossaan,

a) että kaupungin toimesta muutetaan vahvistetut asema- ja rakennuskaavat suunnitelmassa edellytetyllä tavalla sekä

b) ettei kaupunki suostu vastaamaan valtatie ja muiden teiden teialueiden lunastus- eikä korvauskustannuksista yli sen määrän, mitä laki kaupunkia siihen velvoittaa.

Lisäksi päätettiin ilmoittaa,

1) että kaupunki ottaa vastatakseen jalankulku- ja polkupyöräteiden sekä niille tulevien yli- ja alikulkukäytävien rakentamis- ja kunnossapitokustannuksista,

2) että kaupunki ottaa vastatakseen omien johtojensa ja kaapeleittensa ynnä vastaavien siirtämis-, suojaamis- ja muutostöiden kustannuksista,

3) että kaupunki ottaa vastatakseen liittymien rakentamiskustannuksista lukuun ottamatta Muurimestarintien rampeja, jotka

1. Kaupunginvaltuusto

kustannetaan ja rakennetaan tie- ja vesirakennushallituksen toimesta sekä

4) että kaupunki hyväksyy tie- ja vesirakennushallituksen ehdotuksen valtatie, liittymien ja jalankulkuteiden valaistuksen suhteen samoin kuin

5) että kaupunki ottaa huolehtiakseen jalankulku- ja polkupyöriteiden vastaisesta kunnossapidosta sekä valtatie n:o 3 ylittävien risteysniltojen ja ylikulkukäytävien kunnossapidosta valtatie alittavien risteys- ja alikulkusiltojen sekä eritasoliittymien ja ramppien kunnossapidon jäädessä valtation tehtäväksi.

Edelleen valtuusto päätti ilmoittaa katso-
vansa,

että kaikki ne valtatiehen liittyvät työkohteet, jotka tehdään urakkatyönä, olisi suoritettava tie- ja vesirakennushallituksen toimesta, mutta että jotkin katujärjestelyt johtotöineen voidaan tehdä kaupungin toimesta myöhemmin erikseen tie- ja vesirakennuslaitoksen Uudenmaan piirikonttorin ja kaupungin rakennusviraston katurakennusosaston kesken sovittavalla tavalla,

että kaupunki itse suorittaa ne johtojen siirtotyöt, jotka voidaan tehdä erillisinä riippumatta valtatie rakentamisesta sekä että valtatie rakentamisen kanssa samanaikaisesti tehtävistä johtotöistä sovitaan erikseen tie- ja vesirakennuslaitoksen Uudenmaan piirikonttorin ja rakennusviraston katurakennusosaston kesken.

Vielä kaupunginvaltuusto päätti pyytää lausunnossaan,

että kaupunki saisi aloittaa Muurimestartien ja -sillan rakennustyöt heti, kun se on mahdollista sekä

että valtation toimesta aloitettaisiin Muurimestartien liittymän rakentaminen v:n 1972 alkupuoliskolla (9.6. 386 §).

Samaten kaupunginvaltuusto päätti puol-
taa tie- ja vesirakennushallituksen suunnitelmaan valtatie n:o 3 parantamiseksi välillä Pirkkolantie-Kaivoksela liittyvää yksityisten teiden liittymä- ja järjestelysuunnitelmaa ja

samalla ilmoittaa, että kaupunki ryhtyy toimenpiteisiin asemakaavan ja rakennuskaavojen muuttamiseksi siten kuin laaditussa tiesuunnitelmassa on edellytetty (9.6. 387 §).

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti puol-
taa tie- ja vesirakennushallitukselle annettavassa lausunnossaan suunnitelmaa valtatie n:o 3 parantamiseksi välillä Haagan rautatie-silta-Pirkkolantie ja esittää, ettei korttelin n:o 29036 tontin n:o 3 omistajan mainittua suunnitelmaa vastaan tekemä huomautus antaisi aihetta toimenpiteisiin. Lausunnossaan kaupunginvaltuusto päätti ilmoittaa:

1) ettei kaupungilla ole huomauttamista tien suoja-alueiden suhteen sekä että asema- ja rakennuskaavat muutetaan kaupungin toimesta suunnitelmassa edellytetyllä tavalla,

2) ettei kaupungilla ole huomauttamista nykyisen valtatie n:o 3 lakkaamisesta yleisenä tienä välillä Eliel Saarisen tie-tiesuunnitelman paalu 26+60 eikä Eliel Saarisen tien-Pirkkolantien paikallisten lakkauttamisesta,

3) että kaupunki ottaa vastatakseen Haagan eritasoliittymän ramppien rakentamiskustannuksista ja siltojen rakennuskustannuksista lukuun ottamatta päätien osuutta rautatiesillasta,

4) että kaupunki ottaa vastatakseen jalankulku- ja polkupyöriteiden sekä niille tulevien yli- ja alikulkukäytävien rakentamis- ja kunnossapitokustannuksista sekä omien johtojensa, kaapeleidensa ynnä vastaavien siirtämisen, suojaamisen ja muutostöiden kustannuksista,

5) että kaupunki hyväksyy tiesuunnitelmaan sisältyvän ehdotuksen valtatie, liittymän sekä jalankulku- ja polkupyöriteiden valaistuksen suhteen,

6) että valtatie rakentamista varten tarvittavan tiealueen omistaa kaupunki lukuun ottamatta valtation omistamaa rautatiealuetta ja että kaupunki on velvollinen lunastamaan katualueeksi tarvittavan osan muistutuksen tekijän omistamasta tontista,

7) että kaikki kiinteästi valtatiehen liittyvät työkohteet olisi suoritettava tie- ja vesi-

rakennushallituksen toimesta, mutta että eräät katujärjestelyt johtotöineen voitaisiin tehdä kaupungin toimesta myöhemmin erikseen tie- ja vesirakennuslaitoksen Uudenmaan piirikonttorin ja kaupungin rakennusviraston katurakennusosaston kesken sovittavalla tavalla,

8) että valtatie kunnossapidosta, josta vastaa valtio, on tarkoituksenmukaista tehdä erillinen käytäntöön soveltuva ratkaisu, josta kaupungin ja valtion viranomaiset sopivat lopullisesti po. tieosuuden valmistuttua,

9) että kaupunki voi ottaa kaikki po. tieosuudelle tulevat rakennussuunnitelmapiirustukset laadittavikseen toimestaan ja kustannuksellaan sekä

10) että kaupungin tarkoituksena on toteuttaa valtatieen jatkeena olevan katuosuuden rakentamistyö niin, että katuosuus valmistuu samanaikaisesti ja vastaavanlaatuisena valtatieosuuden kanssa (10.11. 683 §).

Paikallistiet. Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiirin määräämä katselmuksen toimittaja oli asetuksen mukaista katselmusta suorittaessaan todennut, ettei Nordsjön paikallistielle ollut aikaisemmin vahvistettu päätepistettä. Kaupunginvaltuusto päätti ilmoittaa tie- ja vesirakennushallitukselle annettavassa lausunnossaan puoltavansa Nordsjön paikallistien päätepisteen määräämistä kaupungin alueella kilometrilukemalle 0.880 (13.10. 610 §).

Katujen talvipuhtaanapidon tehostamisesta v. 1970 tekemässään aloitteessa esittivät vt Ilaskivi ym., että kaupunginvaltuusto kehoitaisi kaupunginhallitusta pikaisesti suorituttamaan tutkimuksen kaupungin puhtaanapitolaitoksen kyvystä suorittaa sille kuuluvat katujen auraus- ja puhtaanapitotehtävät sekä ryhtymään nopeisiin toimenpiteisiin esiintyneiden epäkohtien korjaamiseksi.

Yleisten töiden lautakunta huomautti, ettei kaupungissa ole voimassa olevien säädösten johdosta sellaista puhtaanapitolaitosta, joka hoitaisi kaupungin koko katu- ja tieverkon puhtaanapidon, vaan tehtävä jakaantuu eri puhtaanapitovelvollisille.

Kaupungin puhtaanapitolaitos lakkautettiin v. 1947 ja tehtävät siirrettiin rakennusvirastolle. Puhtaanapitovelvollisuus jakaantuu eri osapuolten kesken siten, että liikenteeseen käytettävät tiet ovat kaupungin alueella yleisiä teitä, yksityisiä teitä, katuja ja sellaisia yleisen paikan osia, jotka on tarkoitettu käytettäväksi ajoratana tai jalkakäytävänä. Tielain mukaan hoitaa yleiset tiet valtion tie- ja vesirakennuslaitos. Yksityisistä teistä huolehtivat yksityistielain mukaan tiehoitokunnat. Katujen kunnossa- ja puhtaanapidosta ei ole olemassa erityistä lakia. (Puhtaanapitoa koskevat määräykset sisältyvät rakennusjärjestykseen, terveydenhoitolakiin ja -asetukseen sekä yleiseen järjestyssääntöön.) Rakennusjärjestyksen mukaan kuuluu kadun puhtaanapito yleensä sen varrella olevan kiinteistön omistajalle. Kaupunki on ottanut tehdäkseen vain ajoradan aurauksen sekä sen ja suojaiteiden hiekoituksen, mutta ei lumenluontia ja poisajamista eikä muuta puhtaanapitoa. Katuluokituksen tarkistamiseksi kaupunginhallitus asetti v. 1967 katuluokituskomitean, jonka mietintö valmistui 7.5.1969. Lopullista päätöstä ei asiassa kuitenkaan ole vielä tehty. Tiukennettu katuluokitus merkitsee erittäin suuria lisäkustannuksia puhtaanapitovelvollisille ja siis erityisesti kiinteistönomistajille, joiden on kustannuksellaan kuljetettava pois kaupungin ajoradalta auraama lumi. Tiukennettuja määräyksiä ei tästä syystä voida soveltaa ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman. Liikenteen ruuhkautumista ei voida koskaan kokonaan välttää, koska pienikin säänvaihdos aiheuttaa ruuhkia. Katujen talvihoitoa haittaavia tekijöitä ovat esim. pysäköidyt autot, jotka haittaavat työtä ja vaikeuttavat koneiden käyttämistä. Lautakunta ehdotti vuoropysäköinnin toteuttamista. Kaupunginhallituksen ilmoituksen mukaan ovat uudet katuluokitusmääräykset kaupunginkanslian lainopillisen osaston viimeisteltävinä. Kaupunginhallituksen tarkoituksena oli valtuuston päätöksen täytäntöönpanon

1. Kaupunginvaltuusto

yhteydessä esittää Kaupunkiliitolle, että katujen kunnossapito- ja puhtaanapitolainsäädäntöä kiirehdyttäisiin. Kaupunginvaltuusto katsoi lausunnot riittäväksi selvitykseksi aloitteu johdosta (27.10. 668 §).

Kyläsaaren vesiensuojelu- ja tielaboratorio. Kaupunginhallitus oikeutti v. 1969 yleisten töiden lautakunnan laadittutamaan suunnitelman rakennusviraston vesiensuojelu- ja tielaboration rakentamisesta Kyläsaaren. Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä arkk. K. R. Lindgrenin laatimat, 17.9.1970 päivättyt Kyläsaaren vesiensuojelu- ja tielaboration luonnospiirustukset n:o 1-10 (13.1. 24 §).

Jätevedenpuhdistamot ja -pumppaamot. Yleisten töiden lautakunnalle myönnettiin oikeus käyttää v:n 1970 talousarvioon katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjauksiin ja kunnossapitoon merkitystä määrärahasta 100 000 mk jätevedenpuhdistamojen ja -pumppaamojen käyttöön ja hoitoon (10.2. 120 §).

Kaupunginvaltuusto päätti täydentää Helsingin kaupungin ja Helsingin maalaiskunnan kesken 15.12.1967 jäteveden johtamisesta tehdyn sopimukseen 5 kohdan kuulumaan seuraavasti:

»Kunta suorittaa kaupungille kohdassa 2 mainittujen, kuntaa palvelevien viemäreiden ja pumppaamoiden rakentamiskustannuksista sekä jäteveden puhdistamon suunnittelu- ja rakentamiskustannuksista seuraavat prosentuaaliset osuudet:

Puhdistamo	40	%
Pumppaamo ja painejohto	35	%
Viemäriosa A-B-C	40	%
Viemäriosa G-B	36.5	%
Viemäriosa E-F	30	%

Viemäreiden kustannuksiksi katsotaan varsinainen jätevesiviemäreiden hankinta- ja asennuskustannusten lisäksi puolet johtokanavan kaivamis-, louhimis- ja täyttämiskustannuksista siellä, missä jätevesiviemäriin lisäksi kanavassa on vesijohto- tai sadevesi-

viemäri, ja 1/3 siellä, missä jätevesiviemäriin lisäksi kanavassa on kaksi muuta sanotunlaista johtoa.» (10.2. 92 §).

Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä Helsingin kaupungin ja Helsingin maalaiskunnan kesken Rajakylän kaakkoisosien jätevesien johtamisesta kaupungin viemäriverkkoon tehtäväksi seuraavan sopimuksen:

S o p i m u s

Helsingin kaupunki, jota jäljempänä kutsutaan kaupungiksi, ja Helsingin maalaiskunta, jota jäljempänä kutsutaan kunnaksi, ovat tänään tehneet kunnan itäisen osan jätevesien johtamisesta kaupungin viemäriverkkoon tehtyyn sopimukseen liittyvän, Rajakylän kaakkoisosien jätevesien johtamista kaupungin viemäriverkkoon koskevan seuraavan sopimuksen:

1. Kaupunki oikeuttaa kunnan johtamaan kaupungin puolella Tuukkalantiellä olevaan viemäriin puhdistamattomia jätevesiä sillä ehdolla, ettei viemäriverkkoon johdeta pintavesiä ja että teollisuusjätevedet puhdistetaan ennen niiden johtamista viemäriverkkoon sillä tavalla, että ne eivät aiheuta haittaa viemäreille, pumppaamoille tai puhdistamoille.

2. Kunta suunnittelee ja rakentaa jätevesien johtamiseen tarvittavan viemäri kunnan puolelta Tuukkalantietä pitkin kaupungin puolella olevaan Tuukkalantien viemäriin. Viemäri mitoitetetaan siten, että kunnan puolelta tuleva maksimijätevesivirtaama on 25 l/s.

3. Kunta kustantaa edellisessä kohdassa mainitun viemäri kokonaisuudessaan ja korvaa kaupungille 1/6 Tuukkalantiellä olevan vesijohdon, jätevesiviemäriin ja sadevesiviemäriin kustannuksista (1/2 jätevesiviemäriin kustannuksista) eli 45 800 mk.

4. Kaupunki myöntää kunnalle korvaukset luvan viemäriin sijoittamiseen kaupungin maalle Tuukkalantien kohdalle kaupungin rakennusviraston katurakennusosaston

hyväksymien piirustusten mukaisesti. Viemärin valmistuttua on sen sijainnista toimitettava katurakennusosastolle tarkka mittapiirustus.

5. Kaupungin rakennusviraston katurakennusosastolla on oikeus asettaa työtä varten valvoja, jonka antamia ohjeita ja määräyksiä on työssä noudatettava. Työn aloittamisesta on etukäteen ilmoitettava katurakennusosastolle. Työn jälkeen on kunnan kunnostettava katu katurakennusosaston hyväksymään kuntoon.

6. Rakennustyöt suoritetaan ja viemäri otetaan käyttöön vuoden 1972 loppuun mennessä.

7. Kunta huolehtii rakentamansa osuuden kunnossapidosta ja käytöstä.

8. Jätevesimäärät mitataan Rajakylän pumppaamolla pumppujen tehon ja käyttötuntimäärän perusteella ja kunta suorittaa kaupungille korvauksen jätevesien käsittelystä kulloinkin voimassa olevan, kunnan itäisen osan jätevesien johtamista kaupungin viemäriverkkoon koskevan sopimuksen mukaisesti.

9. Kunta osallistuu Tuukkalantien viemärin uusimis- ja peruskorjaustoihin samassa suhteessa kuin rakentamiseen. Mainitut työt suorittaa kaupunki.

10. Mahdollisten laajennustöiden osalta kustannusten jaosta ja suorituksesta sovitaan erikseen noudattaen tämän sopimuksen periaatteita.

11. Tätä sopimusta koskevat erimielisyydet ratkaistaan, kuten kunnan itäisen osan jätevesien johtamista kaupungin viemäriverkkoon koskevassa sopimuksessa on mainittu.

12. Tämä sopimus tulee voimaan sen jälkeen, kun se on kummankin sopijapuolen asianomaisessa elimessä hyväksytty ja kun päätökset ovat saavuttaneet lainvoiman.

13. Tätä sopimusta on tehty kaksi yhtäpitävää kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle (27.10. 652 §).

Samaten kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä tehtäväksi Helsingin kaupungin ja Helsingin maalaiskunnan kesken Suutarilan pumppaamon laajentamisesta ja toisen painejohdon rakentamisesta sekä Pukinmäen pumppaamon laajentamisesta ja painejohdon uusimisesta seuraavan sopimuksen:

S o p i m u s

Helsingin kaupunki, jota tässä sopimuksessa kutsutaan kaupungiksi, ja Helsingin maalaiskunta, jota kutsutaan kunnaksi, ovat tänään sopineet 9. ja 31.5.1961 allekirjoitetun, kunnan jätevesien johtamista kaupungin viemäriverkkoon ja edelleen Viikin jätevedenpuhdistamoon koskevan sopimuksen kohdassa 3 edellytettyjen johtojen ja pumppaamoiden laajentamisesta seuraavaa:

1) a) Kaupunki suunnittelee ja rakentaa Suutarilan pumppaamon laajennuksen ja pumppaamon toisen painejohdon. Koneisto ja painejohto mitoitetaan edellyttäen, että kunnan maksimijätevesimäärä on 3 500 m³/h ja kaupungin alueelta tuleva maksimijätevesimäärä 1 000 m³/h.

b) Lisäksi kaupunki suunnittelee ja rakentaa Pukinmäen pumppaamon laajennuksen ja uuden painejohdon. Koneisto ja painejohto mitoitetaan edellyttäen, että kunnan maksimijätevesimäärä on 3 600 m³/h ja kaupungin alueelta tuleva maksimijätevesimäärä 2 100 m³/h.

2) Edellä mainittujen johtojen ja pumppaamoiden tulee olla valmiina kahden vuoden kuluessa sopimuksen voimaantulosta lukien.

3) Kunta sitoutuu korvaamaan kaupungille Suutarilan pumppaamon laajennuksen ja uuden paineputken todellisista suunnittelu- ja rakentamiskustannuksista 87 % sekä Pukinmäen pumppaamon laajennuksen ja uuden paineputken todellisista suunnittelu- ja rakentamiskustannuksista 75 %.

1. Kaupunginvaltuusto

Kunta suorittaa osuutensa työn edistymisen mukaan laskuja vastaan. Laskutus tapahtuu neljännesvuosittain.

4) Kaupunki huolehtii tässä sopimuksessa tarkoitettujen, kaupungin ja kunnan yhteiseen käyttöön kaupungin alueella tulevien viemärilaitteiden vuoksi tarvittavien maa-alueiden tai niiden käyttöoikeuksien hankkimisesta sekä vastaa siitä aiheutuvista kustannuksista ja haittakorvauksista.

5) Tässä sopimuksessa tarkoitettujen viemärilaitteita koskevien suunnitelmien tulee olla kummankin sopijapuolen hyväksymät.

6) Muilta osin noudatetaan edellä mainitun, 9. ja 31.5.1961 allekirjoitetun sopimuksen määräyksiä.

7) Tämä sopimus tulee voimaan sen jälkeen, kun se on kummankin sopijapuolen asianomaisissa elimissä hyväksytty ja kun päätökset ovat saaneet lainvoiman.

8) Kaupunki antaa tällä sopimuksella suostumuksensa kunnalle siirtää tästä sopimuksesta kunnalle johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia Keravan kaupungille.

9) Tätä sopimusta on tehty kaksi yhtäpitävää kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle (24.3. 212 §).

Eräiden raja-alueilla olevien tonttien viemärimäinen. Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä Helsingin kaupungin ja Espoon kaupungin kesken raja-alueella olevien eräiden tonttien viemärimäisestä tehtäväksi seuraavan sopimuksen:

S o p i m u s

Espoon kauppala (jäljempänä kauppala) ja Helsingin kaupunki (jäljempänä kaupunki) sopivat eräiden kauppalan ja kaupungin alueilla olevien tonttien tai tilojen viemärimäisen järjestämisestä seuraavaa:

1. Kauppalalla ja kaupungilla on oikeus liittää raja-alueillaan toisen sopijapuolen viemäriverkostoon sellaiset omalla alueellaan olevat tontit tai tilat, joiden viemärimäinen järjestäminen kauppalalla tai kaupungilla ei ole mahdolli-

suutta muulla tavoin tyydyttävästi järjestää kohtuullisin kustannuksin.

2. Kauppala ja kaupunki rakentavat ja kunnossapitävät kumpikin kustannuksellaan omalla alueellaan olevien tonttien tai tilojen vaatimat yleiset viemärijohdot sekä vastaavat rakentamisesta ja kunnossapidosta mahdollisesti aiheutuvista vahingoista tai haitoista.

3. Kumpikin sopijapuoli valvoo omalla alueellaan olevien tonttien tai tilojen yksityisten viemärijohtojen rakentamisen ja liittämisen toisen sopijapuolen yleisiin viemärijohtoihin.

4. Kauppala ja kaupunki perivät toisen sopijapuolen alueella olevaan viemäriverkostoon liitettyjen omalla alueellaan olevien tonttien tai tilojen osalta viemärikorvaukset ja muut mahdolliset maksut omien säännösten mukaisesti. Kauppala ja kaupunki eivät peri toisiltaan mitään korvauksia tämän sopimuksen perusteella viemäriverkostoonsa liitettyjen tonttien tai tilojen viemärivereden johtamisesta ja puhdistamisesta.

5. Kauppala ja kaupunki alistavat sopijapuolen hyväksyttäväksi vesihuoltosuunnitelmat niiden tonttien tai tilojen osalta, joiden viemärimäinen järjestetään sopimuksen edellyttämällä tavalla. Kauppala ja kaupunki myötävaikuttavat siihen, että mahdollisesti tarvittavat työluvat toisen rakennettaviksi kuuville viemärijohtoille saadaan.

6. Tämän sopimuksen puitteissa kauppalan tai kaupungin viemäriverkostoon liitettyjen tonttien tai tilojen yhteinen asukasvastineluku kummankaan sopijapuolen alueella ei saa ylittää lukua 1 000 (27.10. 651 §).

Linnunlaulun jalankulkusillan, Helsingin kadun alikulkusillan ja Alppilan alikulkutunnelin rakentamisesta tehdystä sopimuksesta aiheutuvien lisäantyneiden maksuvelvollisuuksien suorittamista varten valtuusto myönsi Munkkisaaren puhdistamon kokoojaviemäreitä varten merkityn määrärahan käyttämättä jääneestä osasta 53 560 mk (27.10. 663 §).

Lahjoitus. Kaupunginvaltuusto päätti kiittolisena ottaa vastaan Hartwall Oy:n kaupungille lahjoittaman suihkukaivolaitteen,

joka sijoitettaisiin Töölönlahteen. Yhtiö täyttää kertomusvuonna 135 v ja on koko ajan toiminut Helsingissä (24.2. 145 §).

7. Kiinteistöjä koskevat asiat

Hallinnolliset kysymykset

Helsingin kaupungin kiinteistölautakunnan johtosäännön muuttaminen. Valtuusto päätti muuttaa Helsingin kaupungin kiinteistölautakunnan johtosäännön 2 §:n 7 kohdan. Muutos koski lupien myöntämistä tilapäisten ilmoitusten ym. kiinnittämiseen kaupungin omaisuuteen (8.12. 757 §).

Viranhaltijat. Valtuusto päätti perustaa 1.1.1972 lukien talo-osastolle yhden 8. pl:n toimistoapulaisen ja metsäosastolle yhden 19. pl:n metsäteknikon viran (9.6. 384 §).

Valtuusto päätti omasta puolestaan vahvistaa kaupunkimittausosaston 29. pl:n katu- korvausinsinöörin virkaan valitulle dipl.ins. Markku Pohjalle maksettavan sopimuspalkan 2 550 mk:ksi kuukaudelta 1.11.1971 lukien (10.11. 693 §).

Kiinteän omaisuuden hankintaa ja luovutusta koskevat asiat

Kiinteistöjen ostot. Kaupunginvaltuusto päätti, että kertomusvuonna ostetaan seuraavat kiinteistöt, tontit ja maa-alueet erinäisillä ehdoilla:

22. kaupunginosassa Tamro Oy:ltä Vallilan korttelin n:o 699 tontti n:o 6 rakennuksineen 3 600 000 mk:n kauppahinnasta (9.6. 402 §);

28. kaupunginosassa, sen jälkeen kun korttelin n:o 28052 varasto- ja korjaamotontin n:o 4 asemakaavan muutos n:o 6436 on vahvistettu tai kun lainvoimainen poikkeuslupa tontin rakentamiseen on myönnetty, rasi- tuk- sista vapaina

a) rva Hilja Kinnuselta ja teatterinjoht. Hilka Hämäläiseltä 1 275 000 mk:n suuruisesta kauppahinnasta Oulunkylän korttelin n:o 28066 tontti n:o 1 siten, että kauppahinnasta 400 000 mk suoritetaan kaupungin liikeeseen laskemina obligaatioina ja 875 000 mk käteisellä sekä

b) Kiinteistö Oy Oulunkylä -nimiseltä yhtiöltä 104 300 mk:n käteishinnasta Oulunkylän korttelin n:o 28067 tontti n:o 1.

Kaikki 28. kaupunginosassa tehtäväksi päätetyt kaupat liittyivät Keskusosuusliike Hankkijan kanssa v. 1969 tehtyyn vuokrasopimukseen (5.5. 302 §).

Edelleen päätettiin

a) ostaa fil.lis. Touko Voutilaiselta ja hänen vaimoltaan Taimi Voutilaiselta sekä rak.mest. Toivo Huttuselta ja hänen vaimoltaan Leena Huttuselta korttelin n:o 28064 tontti n:o 3 rakennuksineen rasi- tuk- sista vapaana 380 000 mk:n käteishinnasta ja

b) myydä samanaikaisesti fil.lis. Touko Voutilaiselle ja hänen vaimolleen Taimi Voutilaiselle perustettavan asunto-osa- keyhtiön lukuun korttelin n:o 28095 tontti n:o 8 32 970 mk:n käteishinnasta sekä

c) myydä samanaikaisesti rak.mest. Toivo Huttuselle ja hänen vaimolleen Leena Huttuselle perustettavan asunto-osa- keyhtiön lukuun korttelin n:o 28094 tontti n:o 6 40 893 mk:n käteishinnasta (23.6. 440 §);

a) ostaa autonkulj. Viking Ahlforsilta ym. korttelin n:o 28064 asuntotontti n:o 7 rakennuksineen rasi- tuk- sista vapaana 196 000 mk:n käteishinnasta,

b) myydä korttelin n:o 28104 asuntotontti n:o 2 autonkulj. Viking Ahlforsille 34 500 mk:n käteishinnasta,